

Կազմված է 27.02.2021թ

ՏՊԱԳՐՎԱԾ Է ԸՆԴԱՄԵՆԸ 2 ՕՐԻՆԱԿԻՑ
ՕՐԻՆԱԿ 1

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է

«ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
«27» ՓԵՏՐՎԱՐԻ 2021թ

ՀՀ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՌԵԳԻՍՏՐԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՏԵ
«20» 05 2021թ

Հիմնադիր համագումարի որոշմամբ
(արձանագրություն 001)

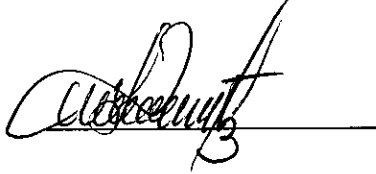
Գրանցման համար 211. 172. 1179131

Հարկ վճարողի հաշվառման համար

01311068

Կառավարման խորհրդի նախագահ

Պետական ռեգիստրի գործակալություն

աշխատակից

ՎԱՐԴԱՆ ԲԱԼԱՆԹԱՐՅԱՆ

ԾՐԱԳԻՐ

«ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ 2021

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Համախմբվելով Հայաստանի Հանրապետության շահերից բխող ապագայի նկատմամբ գաղափարաբանական և նույն արժեհամակարգային մոտեցումների շուրջ, նպատակ հետապնդելով դառնալ արդի պահանջներին համարժեք քաղաքական համակարգի բաղկացուցիչ մասն ու շարժիչ ուժը, խնդիր ունենալով ձևավորելու այնպիսի քաղաքական օրակարգ, որը համահունչ կլինի հասարակության իրական տրամադրություններին և պահանջմունքներին, միաժամանակ ունենալով խորը պատասխանատվության զգացում Հայաստանի Հանրապետության և հայ ժողովրդի ապագայի նկատմամբ, գաղափարապես և նույն արժեհամակարգի կրող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները հիմնադրում են «Իրավական Պետություն» կուսակցությունը (այսուհետև՝ նաև Կուսակցություն), հիմք ընդունելով 1990թ. օգոստոսի 23-ին Անկախության հռչակագրով հաստատված անկախ պետականության հիմնադրույթները, գաղափարներն ու քաղաքական սկզբունքները՝ առանցքում որպես գերագույն արժեք դիտարկելով Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացուն, նրա արժանապատվությունը, ազատությունը, անվտանգ ու բարեկեցիկ ապրելու անքակտելի իրավունքը, և որպես դրանց կենսագործման առանցքային միջոց, Հայաստանի՝ որպես իրավական պետության զարգացումն ու հարատևությունը:

Կուսակցությունը հանդիսանում է պետականամետ մտածողությամբ և հայրենիքին ապագայով մտահոգված անձանց միավորում, որը բաց է Հայաստանի Հանրապետության բոլոր քաղաքացիների, քաղաքացիություն չունեցող անձանց և աշխարհասփյուռ մեր այն հայրենակիցների համար, ովքեր պատրաստ են մեր պետության կայացման, զարգացման և հզորացման ճանապարհին իրենց ներուժը դնելու և մասնակիցը դառնալ պետականաշինության հայրենանվեր գործին:

Կուսակցության գաղափարախոսությունը հիմնված է հայոց պետության (պետականության) հզորացման, իրավունքի գերակայության, համազգային նպատակների իրագործման, հայ ժողովրդի ազգային ինքնության ու հայապահպանության զարգացման, համընդհանուր բարեկեցության և համամարդկային արժեքների հետևողական պահպանման ու իրացման սկզբունքների վրա:

Կուսակցության նպատակն է ողջ հայ ժողովրդի մտավոր, նյութական և մշակութային ներուժի համախմբումը երկրի ներսում և նրա սահմաններից դուրս՝ հանուն հզոր և կայացած հայկական պետականության:

Կուսակցության գործունեության իրավական հիմքերն են հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացրած միջազգային պայմանագրերը, Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը, Հայաստանի Հանրապետության օրենքները, այլ իրավական ակտերը, Կուսակցության կանոնադրությունը (այսուհետև՝ նաև Կանոնադրություն):

Կուսակցության շարքերում ներգրավված են անձինք, ովքեր իրենց ու գալիք սերունդների ապագան կապում են հայրենիքի հետ, ունեն անցած ճանապարհ ու բազմամյա կենսափորձ մասնագիտական ասպարեզում, պատրաստակամ են և ի զորու իրենց գիտելիքները, ունակություններն ու հմտությունները միավորելով ներդնել մեր պետության հզորացման գործում՝ ազգային և պետական շահը վեր դասելով անձնականից:

Կուսակցության անդամներն իրենց գործունեությունն իրականացնելու են բացառապես իրավունքի գերակայության շրջանակներում, ժամանակակից քաղաքակիրթ արժեհամակարգի ձևաչափի ու համամարդկային նորմերի իրավակարգավորումների լույսի ներքո, որոնց հետևողական պահպանումն ու գործուն կիրառումը, հանդիսանում են արդի ժամանակների ուղղակի հրամայականներ՝ միաժամանակ

բացառելով և սկզբունքորեն արնդունելի համարելով հակաօրինական ճանապարհով որևէ քաղաքական ուժի, անհատի և/կամ խմբավորման կողմից իշխանության զավթումը:

Կուսակցությունը իրավական պետության կայացման, պետականության պահպանման ու զարգացման դերը կարևորող, սիրո և ազգային համերաշխության, մարդու և քաղաքացու իրավունքներն ու ազատությունները հարգող, երկրի բարեկեցության համար յուրաքանչյուրի ներուժի ներդրումը գնահատող քաղաքական միավորում է:

Գործունեության շրջանակներում Կուսակցությունն իր առջև դրել է Հայաստանի Հանրապետությունում ներկայումս ծառացած խնդիրների ու մարտահրավերների լուծմանն ուղղված հեռահար ու համակարգված նպատակներ և ծրագրեր (կարճաժամկետ, միջնաժամկետ, երկարաժամկետ ազգային ծրագրեր, ռազմավարություններ ու հայեցակարգեր), որոնց կյանքի կոչման ճանապարհին չի խնայելու ջանք ու եռանդ՝ մշտապես հիշելով, որ արդի ժամանակաշրջանի իրականության պայմաններում ճակատագրի սեղանին է դրված Հայաստան աշխարհի և հայկական պետականության հարատևությունը:

«Իրավական Պետություն» Կուսակցությունը վստահեցնում է, որ ծրագրային դրույթներում ներկայացված բոլոր ուղղությունների իրականացման կապակցությամբ իրագործվելու է հետևողական քաղաքականություն:

Մասնավորապես, որպես իր ծրագրային դրույթների իրագործման հիմնաքար, Կուսակցությունն իր գործունեությունը տեսնում է ստորև ներկայացված հետևյալ կարևորագույն՝ ներքին և արտաքին ռազմավարական ուղղություններում ներառված կետերում:

Կուսակցության գաղափարախոսությունը

Պետությունն է ամենակարևոր օրգանիզմը, որի առկայությամբ է պայմանավորված ազգի զարգացումն ու հարատև լինելու հարցը:

Որպես առաջնահերթություն և գերակա շահ մենք՝ Կուսակցության անդամներս, կարևորելով հայ ժողովրդի երազանքներն ու ցանկությունները, կողմնորոշվելով որդեգրել ենք պարզ քաղաքականություն, որտեղ նկարագրված է կամ նկարագրվելու է հայ ազգի, ժողովրդի, անհատի մտքի արգասիքը:

Հանդիսանալով սոցիալ-պահպանողական ուժ կուսակցությունն առաջնային է համարում այն իրողությունների իրագործումը, որոնք բաղկացուցիչ մասն են կազմելու ազգի կենսունակության ապահովման արժեհամակարգի ձևաչափում: Մեր նպատակն է կառուցել իրավական պետություն, որտեղ քաղաքացին պետք է լինի պաշտպանված և ունենա արժանապատիվ կենսապայմաններ: Միայն այս դեպքում է, որ հանուն պետության գերակա շահի կորստերվի ողջ կամային պատրաստակամությունը վերագտնելու հայի երբեմնի ուժը, որտեղ առանցքային տեղ է զբաղեցնելու պետություն+ազգ+անհատ ամբողջական եռաթև ուժի միաժամանակյա առկայությունը՝ հանդիսանալով պետության մշտական և անկախ գոյատևման երաշխիք:

Կուսակցությունն արձանագրում է, որ չկա առավել արժեք քան գիտակցված ազատությունը: Այսօր, դարերով պայքարող և անկախություն կերտած պետությունը կրկին անգամ կանգնած է գոյաբանական վտանգի առաջ:

Մեր խորին համոզմամբ, ներկայումս առավել քան երբեք, երբ հայ ազգը կանգնած է ճակատագրի արհավիրքներին դիմաց, հասունացել է արմատական ԲԵԿՈՒՄ իրականացնելու անհրաժեշտությունը երկրի հանրային կյանքի բոլոր ոլորտներում:

Հիշյալի համատեքստում Կուսակցությունը նպաստելու է, որպեսզի հայ ժողովուրդը վերագտնի երբեմնի կորցրած իրեն ոչ հատուկ պետականամետ լինելու միտքը, վերանայի և վերաարժևորի պատմության բոլոր էջերը և Հայ ազգի շարունակության ճանապարհին կերտի նոր պատմության արժանավայել էջը՝ հանուն գալիք սերունդների:

ՆԵՐՔԻՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Պետության դերի բարձրացում և ամրապնդում.

Արդի հիմնախնդիրների շարքում Կուսակցությունն առանձնահատուկ կերպով կարևորում և առաջնային տեղ է տալիս պետության (պետականության) դերի բարձրացմանն ու ամրապնդմանն ուղղված հետևողական և մշակված հաջորդական գործողությունների իրականացմանը, որը մեր խորին համոզմամբ հանդիսանում է մշտապես զարգացման և փոխադարձ կապի մեջ գտնվող եռաթև ուժի (պետություն+ազգ+անհատ) սինթեզ:

Մենք խորապես համոզված ենք, որ հիշյալ մտահղացումներն ու գաղափարները անշեղորեն պետք է իրականացվեն ազգային հիմնախնդիրների լուծման գերակայության համատեքստում, քանի որ օրեցօր զարգացող համաշխարհային (նաև ներպետական) սպառնալիքների ու մարտահրավերների պարագայում մենք այլընտրանք չունենք:

2. Սահմանադրական բարեփոխումներ

Գործող՝ 2015թ Սահմանադրությունը մշակված լինելով կոնկրետ անձանց ու խմբի շահերից ելնելով, իրավական ու քաղաքական առումով չի կարող նպաստել իշխանությունների տարանջատման սկզբունքի զարգացմանը, սահմանադրական կարգի ամրապնդմանը, հզոր և կայացած պետություն ունենալու ռազմավարական հարթակի ստեղծմանը, ինչպես նաև կառավարման արդյունավետ մոդելի նարդրմանը, ուստի՝ Կուսակցությունը պատրաստվում է իշխանության գալու դեպքում անհապաղ իրականացնել սահմանադրական բարեփոխումների ընդլայնված բանակցություններ քաղաքական ուժերի հետ: Սահմանադրության նոր նախագծի մշակումից հետո՝ որը ենթադրում է հանրության լայն հատվածի ներգրավվածություն և մասնակցություն, անցակնել հանրաքվե և իրականացնել սահմանադրության մի շարք դրոյթների կատարելագործում և համապատասխանեցում ՀՀ ստեղծված ներկա իրավիճակին մասնավորապես փոփոխության ենթարկել սահմանադրության X հոդվածը, (որով նախատեսվում է ՀՀ պետական կառուցվածքը), խորհրդարանականից անցնելով նախագահական կառավարման համակարգի:

3. Մարդու իրավունքների, ազատությունների և պարտականությունների պաշտպանության ապահովում.

Ցանկացած պետության քաղաքական համակարգում ժողովրդավարական զարգացումն ու կայունությունը բնորոշվում է մարդու իրավունքների, ազատությունների և օրինական շահերի սահմանման, պահպանման, ամրապնդման և դրանց իրացման բնականոն գործառույթներով:

Վերոշարադրյալ իրավակարգավորման լույսի ներքո, մենք կողմնակից ենք, որպեսզի Հայաստանի Հանրապետությունը կայանա որպես իրավական պետություն, որտեղ պետք է ձևավորվի քաղաքացիական հասարակությունն ու զարգանան ժողովրդավարական հիմնական բնութագրիչները: Կուսակցության համար մարդը բարձրագույն արժեք է, իսկ իրավունքի գերակայությունը համարալին իշխանության

կողմից պետք է հարգվեն և պաշտպանվեն մարդու (քաղաքացու) իրավունքներն ու ազատություններն՝ անկախ որևէ կարգավիճակից:

4. Ազգային արժեքների ու ազգային ինքնության պահպանում.

Որպես հայ ժողովրդի հավաքական կերպարի ջատագով, Կուսակցությունն իր առքելությունը չի պատկերացնում առանց ազգային արժեքների ու ազգային ինքնության, որը դրսևորվում է այլ ազգերից անհատականացնող բաղադրիչների պահպանմամբ: Ազգային արժեքները, այն կարևորագույն հատկանիշներն են, որոնք անհատականացնում են մեր ինքնությունը, որի շնորհիվ հայ ազգը ունենալով դարերով պահպանված և ձևավորված ավանդական արժեքներ իր ուրույն անհատականությամբ տարբերվել է բովանդակ աշխարհից:

Ժամանակակից աշխարհաքաղաքական գործընթացների համատեքստում ի հայտ են գալիս նորանոր մարտահրավերներ, որոնք ոչ միայն վնասում են ազգային արժեքներին և ինքնությանը, այլև՝ վտանգի տակ են դնում հայկական գենոֆոնդի լինել-չլինելու հարցը, ինչն էլ կարող է կործանարար լինել մեր ազգի համար:

Ինքնության պահպանման շրջանակներում Կուսակցությունը հետևողականորեն և մշտապես իր ուշադրության կենտրոնում է պահելու հայոց լեզուն ոչ միայն որպես Հայաստանի Հանրապետության պետական լեզու, այլև՝ որպես աշխարհի հնագույն լեզուներից մեկը՝ ապահովելով դարեր շարունակ համամարդկային արժեքներ փոխանցողի և ուրույն հայկական արժեքներ ստեղծողի նրա գործառույթի շարունակականությունը:

Մեր ինքնության և արժեքների պահպանման վտանգի ծավալներն այնքան են մեծացել, որ դրանց պահպանման ու զարգացման հարցերը հնարավոր չէ այլևս լուծել միայն մշակութային կամ այլ ծրագրերի ու միջոցառումների միջոցով. Միայն դրանց կիրառումն արդեն իսկ ժամանակավրեպ է:

Հարկավոր է այդ խնդիրների լուծումն իրականացնել համալիր գործողությունների շրջանակներում՝ բոլոր ոլորտներում ու ասպարեզներում՝ օգտագործելով հնարավոր բոլոր ռեսուրսները:

Հետևաբար՝ հիմք ընդունելով վերոշարադրյալը, Կուսակցությունն իր ողջ ներուժն է դնելու հայկական արժեքների ու ինքնության պահպանման պայքարում, քանի որ ազգապահպանության մարտահրավերներին դիմագրավելու գործում մենք այլընտրանք չունենք:

5. Կոռուպցիայի դեմ պայքար

Կոռուպցիայի դեմ պայքարը նույնպես հանդիսանում է Կուսակցության կողմից որդեգրված քաղաքականության կարևորագույն բաղադրատարրերից մեկը: Այսօր կոռուպցիան իր ծավալներով ու տարատեսակ դրսևորումներով հանդիսանում է ոչ թե չարիք, այլև՝ ազգային անվտանգությանը սպառնացող լրջագույն խնդիր: Մերօրյա իրականության պայմաններում բոլորը բարձրաձայնում են կոռուպցիայի դեմ պայքարի մասին, սակայն դրա վերաբերյալ բոլորն ունեն տարատեսակ պատկերացումներ ու դրանց լուծմանն ուղղված տեսլականներ: Եվ հենց տվյալ բազմակարծիք անորոշության պայմաններում էլ չենք կարողանում միավորելով մեր ռեսուրսները, որպեսզի ցուցաբերենք միասնական մոտեցում այս չարիքի դեմ պայքարում:

Այդ իսկ պատճառով, գտնում ենք, որ ուղղակի անհրաժեշտ է մշակել ազգային հայեցակարգ, որում խիստ հրատապ կարևորությունների շարքում տեղ կզբաղեցնի կոռուպցիայի դեմ պայքարի իրական մեխանիզմների մշակում և ներդրում, հակակոռուպցիոն մարմնի ստեղծում, իսկ վերջինիս անկախությունը և

կայուն գործունեությունը պետք է սահմանվի ու երաշխավորվի համապատասխան օրենքների ընդունումով, որի վերաբերյալ մերհուսակցությունը կցուցաբերի միասնական ու անզիճում մոտեցում (վարքագիծ):

6. Իրավապահ (իրավապաշտպան) մարմինների և դատական համակարգի (իշխանության) բարելավում և ամրապնդում

Իրավապահ մարմիններն (<< ազգային անվտանգության ծառայություն, << ոստիկանություն, << Դատախազություն և այլն) իրենց համակցության մեջ հանդիսանում են այն կարևորագույն համակարգը, որոնք ապահովում են երկրի և ներքին և արտաքին անվտանգությունը: Ցավոք, ներկայումս քաղաքացիական հասարակության մեջ դեռևս մնացել են հիշյալ մարմինների նկատմամբ անվստահության կարծրացած պատկերացումներ ու մոտեցումներ: Իր գործունեության շրջանակներում Կուսակցությունն օգտագործելու է օրենքով չարգելված բոլոր հնարավոր միջոցները վերականգնելու պետության իրավապահ համակարգի երբեմնի հեղինակությունը՝ հասցնելով կայացման ու զարգացման մի նոր մակարդակի: Այն դրսևորվելու է ոչ միայն համապատասխան օրենսդրական նախաձեռնությունների մշակմամբ ու ներկայացմամբ, այլև՝ տվյալ մարմինների հետ սերտ համագործակցության, նրանց մոտ առկա խնդիրների վերհանման ու համակարգված լուծումներ տալով, ինչպես նաև բազմաբնույթ միջոցառումների իրականացմամբ, որոնք ոչ միայն կնպաստեն տվյալ մարմինների կայացմանն ու զարգացմանը, այլև՝ հանրության մեջ կամրապնդվի վստահությունը սեփական երկրի իրավապահ համակարգի նկատմամբ:

Հայաստանի համար բացառիկ կարևոր նշանակություն ունի դատական իշխանության արդյունավետ, անաչառ և անկախ գործունեությունը: Պետական կառավարման համակարգի արդյունավետության կարևոր ցուցանիշ է դրա նկատմամբ հասարակության վստահության մակարդակը: Հարկ է նկատել, որ ներկայումս դատական համակարգը սահմանադրական բարեփոխումների համատեքստում գտնվում է որոշակի անցումնային փուլում՝ դիմագրավելով բազմաթիվ փորձությունների: Միաժամանակ պետք է նաև արձանագրել, որ դատարաններ ներկայացվող գործերը գնալով ավելանում են, ինչը վկայում է տվյալ ճյուղի իշխանության նկատմամբ հանրության որոշակի վստահության առկայության մասին: Այդուհանդերձ պետք է փաստել, որ սահմանադրական բարեփոխումների համատեքստում դատարանների դեմ ուղղված անհարկի գործողություններն ու ճնշումները, դատական գործերի թվաքանակի աճը խաթարում են դատատական համակարգի արդյունավետ գործունեությունը, ինչն էլ կարող է անդրադառնալ դատական գործերի քննության որակի վրա:

Դատական իշխանության զարգացմանն ու ամրապնդմանը նպաստելու գործում Կուսակցությունը իրագործելու է օրենքով չարգելված բոլոր միջոցներն ու մեթոդները, որպեսզի դրանց արդյունքում Հայաստանի Հանրապետությունում լինեն իրապես անաչառ ու անկախ դատարաններ (դատավորներ):

Բացի այդ, օրենսդրական բարեփոխումների և նախաձեռնությունների միջոցով պետք է փոփոխվեն ու հստակ կարգավորվեն նաև դատավորների ընտրության ու նրանց հետագա առաջխաղացման չափորոշիչները ու դրանցից թխող բոլոր վավերապայմանները: Այսինքն, դատավորների ընտրության հարցում պետք է ցուցաբերվեն արմատապես նոր և/կամ նորարարական մոտեցումներ:

Հիշյալը իրականացնելու գործում իր կարևորագույն տեղն են զբաղեցնում մի շարք առաջնային անհրաժեշտ ու հրատապ գործողություններ ինչպիսիք են, մշտական ու հետևողական կապն ու առավել սերտ համագործակցությունը դատական համակարգի ինքնակառավարման մարմինների հետ, դատական համակարգին բյուջեից հատկացվող գումարների ավելացումը, դատավորների սոցիալական երաշխիքների սահմանումն ու իրական կիրառումը, այդ թվում՝ աշխատավարձերի բարձրացումը վերջիններիս կատարած

աշխատանքին համարժեք, հավելավճարների և/կամ պարգևավճարների սահմանումը, սոցիալական ապահովագրության փաթեթում ներառելը՝ նորարարական չափանիշների կիրառմամբ:

Ընդհանուր առմամբ Կուսակցության գործունեությունը միտված է այնպիսի կադրային քաղաքականության իրականացմանը, որի արդյունքում Հայաստանի Հանրապետության իրավապահպան համակարգում պետք է աշխատեն բարեխիղճ, բանիմաց, գրագետ և հայրենիքին նվիրված մարդիկ:

7. Ձինված ուժերի (բանակաշինության) ամրապնդում

Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերն այսօր հանդիսանում են մեր հանրապետության ու ժողովրդի ֆիզիկական գոյությունը, ինքնիշխանությունը, անկախությունն ու պետության տարածքային ամբողջականությունը պաշտպանող միակ երաշխավորը:

Հետևաբար՝ մենք պետք է հետամուտ լինենք, որպեսզի երկրի ռազմական անվտանգությունն ապահովվի պրոֆեսիոնալ և մարտունակ բանակի կողմից, որը ցանկացած պահի պատրաստ և ի վիճակի կլինի հետ մղել ու պատշաճ կերպով դիմագրավել երկրի դեմ ուղղված արտաքին սպառնալիքներն ու դրանցից բխող մարտահրավերները: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերը գործում են պաշտպանողական ռազմավարության սկզբունքով, հետևապես պետք է բոլոր հնարավոր միջոցներով նպաստել մեր բանակի հզորացմանը, որպեսզի վերջինիս առկայությունը զսպիչ գործոն հանդիսանա տարածաշրջանային քաղաքականության իրականացման շրջանակներում որոշակի հնարավոր սցենարների կամ դրանց փորձերի ճանապարհին:

Մեր խորին համոզմամբ Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է հետևողական լինի, որպեսզի զինված ուժերի նկատմամբ իրականացվի քաղաքացիական վերահսկողության և ռազմական բյուջեի պլանավորում՝ ելնելով ժողովրդավարական հիմնարար սկզբունքների ապահովման տեսանկյունից:

ՀՀ-ում պետք է զարգացնել ռազմարդյունաբերությունը, նպատակ հետապնդելով ոչ միայն ժամանակակից զինամթերքով և տեխնիկայով համալրել հայոց բանակը, այլ նաև դարձնել տնտեսության զարգացման գերակա խնդիրներից մեկը:

Բացի այդ, բանակաշինության գործում մենք բոլորս ունենք բավականին անելիքներ, որոնք պետք է կրեն համակարգային ծրագրերի և գործողությունների բնույթ: Մասնավորապես, մեր կարծիքով առաջնային խնդիրներից է զինված ուժերում հանցավոր տարրերի ու արատավոր երևույթների իսպառ վերացումն ու արմատիսիլ անելն է, որն այսօր հանդիսանում է լրջագույն խնդիրն ոչ միայն զինվորների միջև փոխհարաբերություններում, այլև սպայական կազմ - զինվոր փոխհարաբերություններում: Մեր խնդիրն է բոլոր հնարավոր միջոցներով նպաստել այնպիսի մթնոլորտի ձևավորմանը, որի պայմաններում զինվորներն ու սպաները առաջին հերթին արժանապատվությամբ իրականացնեն իրենց ծառայությունը հայրենիքին, որի ընթացքում վերջիններիս փոխհարաբերությունները իրականացվեն ոչ միայն բացառապես զինվորական կանոնադրությամբ, այլև համամարդկային նորմերի պահպանմամբ:

Այս ամենի հետ մեկտեղ հարկավոր է առավել ուշադրություն դարձնել բանակի կրթվածության մակարդակին, որը նույնպես ոչ պակաս կարևոր գործոն է պրոֆեսիոնալ զինված ուժերի կայացման գործում: Անհրաժեշտ է հետևողականորեն իրականացնել այնպիսի շարունակական բնույթ կրող միջոցառումներ և ծրագրեր, որի արդյունքում վեր կհանվեն ներկայիս կրթական չափորոշիչներն ու ծրագրերը ինչպես ռազմական հաստատություններում, այնպես էլ գործող բանակում: Այսինքն, պետք է վերանայել և ժամանակակից նվազագույն պահանջներին համապատասխանեցնել թե՛ զինվորական ուսումնական հաստատություններում և թե՛ գործող բանակում ուսուցանվող ծրագրերն ու համապատասխան առարկաները,

որպեսզի զինվորներն ու սպաները ստանան նվազագույն անհրաժեշտ ոչ միայն զինվորական, այլև՝ քաղաքացիական մասնագիտացման որակաորումներ:

Մեր կարծիքով հաջորդ՝ կարևորագույն քայլը, դա ինչպես սովորական (ժամկետային), այնպես էլ պայմանագրային հիմունքներով զինվորական ծառայության վերաբերյալ նորարարական մոտեցումներով հայեցակարգային դրույթների մշակումն է, որի պայմաններում զինվորական ծառայության անցնելը կկրի համատարած ու ոչ բռնի բնույթ, ինչի արդյունքում մենք կունենանք ամբողջությամբ համալրված ու լիարժեք կոմպլեկտավորված բանակ:

Հաջորդ քայլը, զինվորական ծառայությունից վերադարձածների որոշակի սոցիալական երաշխիքների սահմանումն ու արտոնությունների կիրառումն է: Մենք իրապես համոզված ենք, որ թեկուզև պետական բյուջեի սահմանափակ միջոցներով, սակայն ճիշտ ու արդյունավետ ուղղվածությամբ միջոցների կիրառմամբ հնարավոր է սահմանել որոշակի արտոնություններ, որոնք թույլ կտան վերջիններիս բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում օգտվել իրական գեղջերից կամ նույն ԲՈՒՀ-երում սովորել ՀՀ պաշտպանության նախարարության միջոցների հաշվին և այլն:

Վերոնշյալի հետ մեկտեղ չպետք է մոռանալ սպայական կազմը, որը նույնպես ունի բավականին լուրջ սոցիալական երաշխիքների ու արտոնությունների անհրաժեշտություն: Դրանցից առաջնային են հանդիսանում աշխատավարձերն ու դրանց հավասարեցված այլ եկամուտների վերանայումն ու բարձրացումը, ինչպես նաև բնակարանային ապահովվածության ճկուն քաղաքականության իրականացումը՝ հաշվի առնելով նրանց հատուկ կարգավիճակը:

Բանակաշինության, նրա մարտունակության, ինչպես նաև միջազգային ասպարեզում վերջինիս միջոցով Հայաստանի Հանրապետության հեղինակության բարձրացման գործում կարևորում ենք ՀՀ Զինված ուժերի ակտիվ ռազմաքաղաքական համագործակցությունը ինչպես տարածաշրջանային և այլ պետությունների հետ, այնպես էլ նրա մասնակցությունը միջազգային գործողությունների շրջանակներում խաղաղապահ առաքելությանը:

8. Գիտություն, կրթություն, մշակույթ և սպորտ

Երկրի զարգացման ուղին Կուսակցությունը տեսնում է հզոր գիտության ու բարձր մակարդակի կրթության կայացման համատեքստում: Անվիճելի փաստ է, որ Հայաստանի Հանրապետությունն ունի հզոր գիտական պոտենցիալ, որը ցավոք գտնվում է ոչ բարվոք վիճակում: Դրանից էլ բխում է կրթության ցածր մակարդակի առկայությունը, որը նույնպես կարիք ունի արմատական փոփոխությունների: Գտնում ենք, որ այսօր Հայաստանում բավականին լուրջ խնդիր է դարձել կրթական գործունեության իրականացումը, որը տատանվում է տարատեսակ ու ոչ միասնական համակարգերի կիզակետում:

Գիտակրթական պոտենցիալի զարգացման գործում պետությունը պետք է ցուցաբերի միասնական մոտեցումներ, որոնք պետք է հստակորեն ամրագրված լինեն համապատասխան իրավական ակտերում ու իրագործվեն անշեղորեն:

Կուսակցությունը, գիտության և կրթության ներուժը Հայաստանի Հանրապետությունում համախմբելու և զարգացնելու ճանապարհին տեսնում է հետևյալ կարևորագույն ուղղություններում՝

- ✓ ազգային գիտակրթական միասնական հայեցակարգի մշակում,
- ✓ պետության կողմից կրթական համակարգի վերանայում, հստակեցում ու համակարգում ըստ հերթականության (նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն, դպրոց, բարձրագույն ուսումնական հաստատություն, հետբուհական կրթություն),

- ✓ Կրթության արդիականացման և կրթության նոր հայեցակարգի մշակման արդյունքում դպրոցական և ԲՈՒՀ – ական ծրագրերում պետք է ներդնել պարտադիր դասավանդման այն առարկաները, որոնք պետք է նպաստեն առաքինի անհատի և անձի բարոյական հոգեկերտվածքի մոդելների ձևավորմանը և զարգացմանը,
- ✓ պետության կողմից գիտության ու կրթության ոլորտներում ֆինանսական միջոցների ավելացում և գերակա ուղղությունների առավել ֆինանսավորում,
- ✓ «գիտական արտադրանքի» (պրոդուկտի) արտահանում,
- ✓ հանրագուտ գիտական նախագծերի պետության մասնակցության ավելացումը,
- ✓ մանկավարժների համար որակորման չափորոշիչների վերանայումը (աշխատանքային ստաժ, գիտական աստիճան, կոչում կամ դասային աստիճան, որակավորման բարձրացմանն ուղղված կամ վերապատրաստման դասընթացների մասնակցություն կամ դրանց հաճախականություն, մասնագիտական ու ոչ մասնագիտական մրցույթների մասնակցություն և այլն),
- ✓ մանկավարժների ոչ միայն ներպետական մակարդակում, այլև՝ միջազգային հարթակներում մասնագիտական վերապատրաստման գործընթացների պետության կողմից խթանումը և աջակցությունը,
- ✓ մանկավարժների սոցիալական պայմանների բարելավում՝ այդ թվում աշխատավարձերի ու դրանց հավասարեցված վճարների ու կենսաթոշակային պայմանների վերանայումը, վելյալ երաշխիքների սահմանում,
- ✓ ուսանողների կարիերայի (ԲՈՒՀ-ը ավարտելու վերջին տարում) խթանմանն ուղղված նորարարական միջոցառումների մշակում (բարձր առաջադիմություն ցուցաբերած ուսանողների հաշվառում, պետական և մասնավոր հատվածում աշխատանքի ապահովում, **«տաղանդների բանկի» ստեղծում** և այլն):

Մշակութային իրավահարաբերությունները չափազանց կարևոր դերակատարում ունեն ոչ միայն հայկական մշակույթը զարգացնելու կամ այն աշխարհին ցուցադրելու համար, այլև՝ այն հանդիսանում է հայ ազգի ու հայապահպանության գործիքակազմի հիմնական բաղադրիչներից մեկը: Կուսակցությունը կարևորում է մշակութային համակարգված քաղաքականության շրջանակներում Հայաստանի մոտակա ու հեռավոր զարգացման տեսլականները, քանի որ այն հզոր հարթակ է, որի արդյունավետ կիրառման միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունը կարող է նորանոր բարիդրացիական հարաբերություններ ձևավորել աշխարհի տարբեր երկրների հետ ու հետևողական քայլերի շնորհիվ ամրապնդել դրանք՝ ի շահ մեր հայրենիքի:

Միաժամանակ հարկ է նկատել, որ մշակութային իրավահարաբերությունները լուրջ փոփոխություններ ու նորարարական մոտեցումների անհրաժեշտություն ունեն նաև ներպետական մակարդակում:

Կուսակցությունը գտնում է, որ պետության կողմից մշակույթի ոլորտին պետք է տրվեն համապատասխան երաշխիքներ և իսկ պետական օժանդակության ծավալները զգալիորեն ավելանան:

Չափազանց կարևոր է իրականացնել մշակութային արժեքների պահպանությանն ուղղված շարունակական բնույթ կրող միջոցառումներ:

Հայաստանում սպորտի ոլորտը գտնվում է համամետաբար բարվոք վիճակում, այդուհանդերձ Կուսակցությունը գտնում է, որ տվյալ ոլորտը նույնպես պետք է լինի պետության հոգածության ներքո, քանի որ այն ոչ միայն բարձրացնում է Հայաստանի Հանրապետության վարկանիշը միջազգային ասպարեզում, այլև՝ հանդիսանում է ազգաբնակչության ֆիզիկական առողջության լրջագույն գրավական:

Կուսակցությունը կարևորում է մեր հանրապետությունում սպորտի ու դրա բոլոր տարատեսակ ձևերի մասսայականացման գործընթացի հետագա մշտական զարգացումը, որը պետք է իրականացվի «Սպորտ հանուն ազգի զարգացման» համազգային նախագծի համատեքստում:

Գտնում ենք, որ համապատասխան ազգային հայեցակարգերի կամ ազգային նախագծերի շարքում իր ուրույն տեղը պետք է ունենա նաև սույն ոլորտը:

9. Տնտեսություն

Ներկայիս Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է կորոնավիրուսի և հետպատերազմյան իրավիճակում, որից դուրս գալու համար անհրաժեշտ է իրականացնել համակարգված և խորքային բարեփոխումներ, մշակել տնտեսական զարգացման պետական հայեցակարգ:

Կուսակցությունը կողմնակից է, որպեսզի Հայաստանի Հանրապետությունում շարունակի գործել և զարգանալ ազատ շուկայական տնտեսությունը: Այդ ամենը իրագործելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել որոշակի գործողություններ.

- ✓ վարել ընդլայնված ներդրումային քաղաքականություն
- ✓ վերացնել մենաշնորհային դրսևորումները
- ✓ զարգացնել ներդրումային դաշտը, առանց որի հնարավոր չէ կանգնեցնել երկրում տնտեսական անկման տեմպերը
- ✓ վերանայել բանկային ներկայիս համակարգի գործունեության բոլոր մոտեցումները,
- ✓ խթանել նոր ձեռնարկությունների (այդ թվում՝ գործարանների) ստեղծումը՝ որոշակի խելամիտ ժամանակահատվածով ազատելով հարկերից կամ նվազեցնելով բեռը
- ✓ իրականացնել հարկային ու մաքսային ոլորտների բարեփոխումները
- ✓ ստեղծել էներգետիկ ենթակառուցվածքներ, կառուցել նոր ատոմային էլեկտրակայաններ:

10. Տեղեկատվական և Ինովացիոն տեխնոլոգիաների ոլորտ

Խորհրդային տարիներին ԽՍՀՄ հանրապետությունների շարքում և անգամ համաշխարհային մասշտաբով Հայաստանն աչքի էր ընկնում գիտատեխնիկական ու արդյունաբերական զարգացվածության բարձր աստիճանով և նորարարական հետազոտությունների ու տեխնոլոգիաների առատությամբ: Ժամանակին կուտակված այդ ներուժը, ցավոք, աստիճանաբար անհետանում է «ուղեղների արտահոսքի», գիտության և որոշ չափով նաև կրթության ոլորտների պետական ֆինանսավորման ցածր մակարդակի և մի շարք այլ հիմնախնդիրների պատճառով: Ինովացիայի զարգացման և նորարարական տեխնոլոգիաների ստեղծման ճանապարհին կան բազմաթիվ հիմնախնդիրներ: Միևնույն ժամանակ, երկրի տնտեսությունը դեպի այդ ճանապարհը մղելու մեջ շահագրգռված կողմերի գործողությունները պետք է բխեն երկրում գիտատեխնոլոգիական և ինովացիոն գործունեության առկա վիճակից և հիմնվեն օրենսդրական, կարգավորող և ծրագրային փաստաթղթերով սահմանված հետազոտական ու նորարարական ոլորտների զարգացման թիրախային նպատակների ու խնդիրների վրա: Այստեղ անհրաժեշտ է նաև հաշվի առնել ժամանակակից աշխարհում առկա միտումները, ընդունված լավագույն գործելակերպերը, միջազգային արժեքավոր փորձառությունը և գիտահետազոտական ու ինովացիոն գործունեության խթանման ժամանակակից մեթոդները: Կրթություն–գիտություն–տնտեսություն կապն իր տարաբնույթ դրսևորումներով առաջնային տեղ է գրավում աշխարհի առաջատար գիտակրթական հաստատությունների առաքելություններում և ռազմավարություններում, քանի որ դա է համարվում նրանց գոյության հիմնական նպատակներից մեկը: Կրթության և գիտության անքակտելի կապի փոխազդեցության

և սինթեզի արդյունքում պետք է ներդրվեն այնպիսի մեխանիզմներ, որոնք կխթանեն SS ոլորտի զարգացումը՝ Արարատյան հովիտը վերածելով մի նոր սիվիլիզյան հովտի: Հիմնվելով հայաստանյան և միջազգային համադրելի փորձի վրա՝ այս հիմնախնդիրների համար կարելի է առաջ քաշել լուծումների հետևյալ հնարավոր տարբերակները

- ✓ Վերոհիշյալ իրավաօրենսդրական և ռազմավարական փաստաթղթերում նշված ոլորտներից բացի ընտրել ինովացիոն, հատկապես՝ միջմասնագիտական հետազոտությունների այն բնագավառները, որոնք առավել խոստումնալից հեռանկարներ ու դրանք զարգացնելու հիմքեր ունեն երկրում, և պետական մակարդակով զարկ տալ այդ բնագավառներում գիտահետազոտական աշխատանքների իրականացմանը:
- ✓ Իրականացնել գիտահետազոտական ոլորտի նյութատեխնիկական հնարավորությունների և ենթակառուցվածքների առկա վիճակի հաշվառում, վերլուծություն:
- ✓ ՀՀ գիտահետազոտական և գիտակրթական հաստատություններում մշակել և իրականացնել նյութատեխնիկական հնարավորությունների արդիականացման ու համալրման ծրագրեր:
- ✓ Ստեղծել ինովացիոն խորհուրդներ ՀՀ գիտահետազոտական և գիտակրթական հաստատություններում:
- ✓ Զարկ տալ ինովացիոն ուղղվածությամբ գիտաժողովների, միջդիսցիպլինար գիտահետազոտական աշխատաժողովների և այլ միջոցառումների կազմակերպմանը
- ✓ Ստեղծել «ուղեղային կենտրոններ» (think tank), որոնց հիմնական նպատակը կհանդիսանա գիտատեխնիկական, տեխնոլոգիական և ինովացիոն խնդիրներում ՀՀ կառավարությանը մասնագիտական և փորձագիտական տեղեկատվության, վերլուծությունների և խորհրդատվության տրամադրումը:
- ✓ Ձևավորել նորարարության բնագավառում հաջողությունների հասած հետազոտողների, ձեռնբերեցների, ուսանողների և աշակերտների ճանաչման, դրվատման և հնարավորության դեպքում՝ պարգևատրման ծրագրեր ու մեխանիզմներ:
- ✓ ՀՀ կրթական հաստատությունների ուսումնական ծրագրերում ընդգրկել ինովացիայի էությունը և կարևորությունը բացահայտող, դրա գործընթացը և արդյունքների առևտրայնացման մեխանիզմներն ուսումնասիրող առարկաներ:
- ✓ ՀՀ գիտահետազոտական և գիտակրթական հաստատություններում մշակել, համապատասխան ընթացակարգով հաստատել և կիրարկել ինովացիոն գործունեության երկարաժամկետ պլաններ:
- ✓ Մշակել և ներդնել մեխանիզմներ երիտասարդ գիտնականներին գիտակրթական և գիտահետազոտական գործունեության մեջ ներգրավման ուղղությամբ:
- ✓ Մշակել հետազոտությունների որակի, դրանց արդյունքների գնահատման միջազգային չափանիշների վրա հիմնված համակարգ:
- ✓ Խրախուսել գիտական հոդվածների հրատարակումը բարձր վարկանիշ և ազդեցության գործոն (Impact Factor) ունեցող միջազգային հեղինակավոր պարբերականներում:
- ✓ Բարձրացնել երկրում հրատարակվող գիտական հանդեսների, ժողովածուների որակը:
- ✓ Կատարելագործել և ընդլայնել գիտատեղեկատվական հնարավորություններն ու միջոցները:

11. Գյուղատնտեսություն

Կուսակցության խորին համոզմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսությունը կարող է դառնալ ժամանակակից, բարգավաճող և դիվերսիֆիկացված տնտեսության առաջնային ճյուղերից մեկը: Այն երկրի տնտեսական աճի, բնակչության կյանքի որակի բարձրացման, աղքատության մեղմման, կայուն և բարձր վարձատրվող աշխատատեղերի և ձեռնարկատիրական գործունեության հնարավորությունների

ստեղծման մեծ ներուժ ունի: Այս ոլորտում առաջիկա տասը տարիների մերտեսլականն է գյուղական տարածքների ներառական զարգացումը և բարգավաճումը, գյուղական երիտասարդության զբաղվածության ապահովումը, կլիմայական փոփոխություններին հարմարվողականությունը, երկրի բնական ռեսուրսների կայուն օգտագործումը, պարենային ապահովության բարելավումը և սննդամթերքի անվտանգության լավագույն համակարգի ներդրումը, գյուղատնտեսական բարձրարժեք ապրանքների արտահանման խթանումը: Արդյունքում կունենանք շրջակա միջավայրի հետ ներդաշնակ ապրող երջանիկ և բարեկեցիկ գյուղական բնակչություն, տեխնոլոգիապես հագեցած, նորարարական գյուղատնտեսությամբ տարածաշրջանային առաջատար պետություն:

Կուսակցությունն արձանագրում է, որ Հայաստանի գյուղատնտեսությունն ունի մի շարք մրցակցային առավելություններ, այդ թվում՝ երկրի պատմությունը, տնտեսական ինտեգրացիոն գործընթացներում ներգրավվածությունը, ինչը հնարավորություն է ընձեռում արտոնյալ պայմաններով մուտք գործել Եվրասիական տնտեսական միության մեծ շուկա: Որպես առավելություն՝ պետք է նշել նաև գյուղական և քաղաքային բնակավայրերի միջև փոքր հեռավորությունները, գյուղատնտեսական բարձրորակ ապրանքատեսակների վեգետացիայի երկար տևողությունը և վաղահաս բերքի աճեցման համար բարենպաստ ագրոկլիմայական գոտիները, հարուստ գյուղատնտեսական ժառանգությունը (Հայաստանը որպես խաղողագործության և ծիրանի ու կեռասի մշակության հայրենիք) և ամենակարևորը՝ բարենպաստ էկոլոգիական պայմանները՝ բարձրորակ ջուրն ու բարձրադիր տարածքները, որոնք ապահովում են առավել համեղ գյուղատնտեսական արտադրանք: Սննդի անվտանգության խնդիրները պետք է լուծել գյուղատնտեսության զարգացման միջոցով:

Գյուղատնտեսության ոլորտում պետք է հաշվի առնել ներդրումների ցածր մակարդակը և տեխնիկական խոչընդոտները: Վերջիններս ներառում են մեքենայացման և ոռոգման արդիական համակարգերի ցածր մակարդակը, գյուղատնտեսական խորհրդատվության թերզարգացած համակարգը, որակյալ ենթակառուցվածքների՝ սառնարանային և պահեստային տնտեսությունների, տրանսպորտային միջոցների սահմանափակ հասանելիությունը, սննդամթերքի անվտանգության և բուսասանիտարական չափանիշների կիրառման և մոնիտորինգի ցածր մակարդակը, ֆինանսների սահմանափակ հասանելիությունը (մասնավորապես՝ ապահովագրություն) և էկոհամակարգում մարդկային ռեսուրսի պակասը:

Վերոնշյալ բոլոր խնդիրները լուծելի են, սակայն անհրաժեշտ է զգալիորեն ավելացնել պետական, դոնոր և մասնավոր ներդրումների ծավալները, ինչպես նաև հստակորեն որոշել առաջնահերթություններն ու գործողությունների հաջորդականությունը:

Գյուղատնտեսության ոլորտում և գյուղական բնակավայրերում առկա կարևորագույն խնդիրների լուծման նպատակով պետք է կիրառել ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման և գործընկերության համակարգված մոտեցում: Վերոնշյալ գերակայություններին հետևյալն են.

- ✓ բարձրացնել գյուղատնտեսության ոլորտի մրցունակությունը և արդյունավետությունը,
- ✓ ապահովել սննդամթերքի անվտանգությունը,
- ✓ բարելավել պարենային անվտանգությունը և սնուցումը,
- ✓ զարգացնել տեղական շուկաները և ավելացնել արտահանման հնարավորությունները,
- ✓ զարգացնել մարդկային և ինստիտուցիոնալ կարողությունները գյուղատնտեսության ոլորտում,
- ✓ աջակցել գյուղական համայնքների կայուն զարգացմանը,
- ✓ խթանել թվային գյուղատնտեսությունը և տեխնոլոգիական նորարարությունները:

Հիշյալի հետ մեկտեղ պետք է իրականացվեն հետևյալ կարևորագույն գործողությունները.

- ✓ Արտահանման դիվերսիֆիկացում,
- ✓ Տեխնոլոգիական արդիականացում և նորարարություն,
- ✓ Հողային բարեփոխում,
- ✓ Մարդկային կարողությունների և հմտությունների զարգացում:

Թվարկված գործողությունների հետևողական իրականացման արդյունքում, առաջիկա տարիներին գյուղական տարածքների ներառական զարգացման և բարգավաճման, գյուղական երիտասարդության զբաղվածության ապահովման, երկրի բնական ռեսուրսների կայուն օգտագործման, գյուղատնտեսական բարձրարժեք ապրանքների արտահանման խթանման արդյունքում կարող ենք ունենալ շրջակա միջավայրի հետ ներդաշնակ ապրող երջանիկ և բարեկեցիկ գյուղական բնակչություն, տեխնոլոգիապես հագեցած և նորարարական գյուղատնտեսությամբ տարածաշրջանային առաջատար պետություն:

12. Սոցիալական ապահովության ոլորտ

Կուսակցությունը, սոցիալական ապահովության ոլորտում կողմնակից է արմատական փոփոխությունների իրականացման գաղափարին: Ցավոք, ներկայիս Հայաստանում քաղաքացիների սոցիալական վիճակը գտնվում է վտանգավոր շեմի վրա, ինչը հղի է երկրի համար լրջագույն ցնցումներով: Սույն ոլորտի խնդիրները չեն կարող անհանգստացնող չլինել, քանի որ ուղղակիորեն խաթարում են պետության բնականոն կյանքի ընթացքը: Սոցիալապես անապահով խավի ու աղքատության աղետալի ցուցանիշների առկայությունն այսօր հանդիսանում են Հայաստանի Հանրապետության ներքին լրջագույն մարտահրավերները, որոնք էլ իրենց հերթին ի հայտ են բերել այնպիսի ոչ հարիր երևույթի, ինչպիսին է հանդիսանում օրեցօր աճող արտագաղթը բնակչության շրջանում:

Մտահոգված լինելով սույն խնդրի առկայությամբ, Կուսակցությունն իր գործունեության շրջանակներում մտադիր է իրականացնել օրենքով չարգելված բոլոր տեսակի միջոցառումները, որոնք խթան կհանդիսանան մեր երկրում սոցիալական ապահովության ոլորտի զարգացմանը:

Սոցիալական ապահովության ոլորտում անհրաժեշտ են իրականացնել մի շարք անհրաժեշտ բարեփոխումներ, որոնք ըստ Կուսակցության պետք է լինեն հետևյալ կերպ.

- ✓ սոցիալական քաղաքականության վերանայում և նոր չափորոշիչների մշակում,
- ✓ նպաստների և դրանց հավասարեցված այլ միջոցների չափերի վերանայում,
- ✓ մշտական հոգածության իրականացում գոհված ազատամարտիկներին, զինծառայողներին և նրանց ընտանիքներին,
- ✓ նպաստների ավելացում մոր և մանկան պաշտպանությանն ուղղված գործունեությանը,
- ✓ երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվելու ժամանակահատվածում ամսական վճարվող գումարների վերանայում
- ✓ ծննդաբերության հետ կապված միանվագ գումարների վերանայում,
- ✓ հիշյալ գումարների վճարում միանվագ ձևով՝ առանց դրա մի մասի որպես ավանդի ներդրման,
- ✓ նպաստների վերանայում և ավելացում ծնողազուրկ երեխաների, միայնակ մայրերի, հաշմանդամների ու ծերերի համար,
- ✓ երիտասարդ ընտանիքների համար հիփոթեքով ձեռք բերվող բնակարանների վերաբերյալ առկա ռազմավարության վերանայում (բանկային տոկոսների և կանխավճարի նվազեցում, ամուսինների տարիքային ցենզի ու դրա նկատմամբ կիրառվող պահանջների փոփոխում, ըստ

մասնագիտությունների ու ոլորտների շահառուների դասակարգում, եկամտահարկի՝ միայն տոկոսների մասով մարման սահմանափակման վերացում),

Սոցիալական ապահովության ոլորտում կուսակցությունը կարևորում է նաև սոցիալական երաշխիքների իրականացումը պետական համակարգում: Մեր կարծիքով պետք է արմատապես վերանայվեն պետական համակարգում առկա սոցիալական ապահովության փաթեթի վերաբերյալ գործող դրույթները:

13. Շրջակա միջավայրի պահպանություն

Շրջակա միջավայրի պահպանությունը հանդիսանում է ցանկացած երկրի բնակչության առողջության և տնտեսական զարգացման կարևորագույն գրավականը: Այս առումով Հայաստանն ունի այնպիսի միջավայր, որի պահպանությունը Կուսակցությունը տեսնում է պետության ռազմավարական ուղղությունների շարքում: Մեր երկրի շրջակա միջավայրը, սկսած 1990-ական թվականներից առ այսօր ենթարկվել է լուրջ փորձությունների՝ դառնալով լրջագույն վտանգ բնակչության առողջության և ֆինանսատնտեսական կայուն զարգացման համար: Մասնավորապես, առաջինի համատեքստում այն սպառնում է ազգաբնակչության առողջությանը, որոնք ստիպված են ապրել ոչ բավարար ու սահմանված նորմերին չհամապատասխանող շրջակա միջավայրում, իսկ երկրորդի դեպքում՝ այն զգալի վնաս է հասցնում զբոսաշրջության, ինչպես նաև ներդրումային ոլորտին՝ դարձնելով Հայաստանը ոչ գրավիչ ու վտանգավոր, հավանական շահառուների համար:

Պետության շրջակա միջավայրին վերաբերող քաղաքականության հիմնական խնդիրներն են ոչ միայն բնությանը հասցված վնասի փոխհատուցումը, այլև՝ սոցիալ-տնտեսական պայմանների ստեղծումը, որը հետագայում կբացառի այդպիսի վնասի վրա հասնելուն:

Հետևաբար՝ Կուսակցությունը բավականին անելիքներ ունի նաև այս ոլորտում. հարկավոր է վերանայել ՇՄԱԳ-ին տրամադրվող պահանջները, խստացնել հանքարդյունաբերության ոլորտում լիցենզիաների տրամադրման հետ կապված չափորոշիչները՝ նվազեցնելով և մինիմալի հասցնելով շրջակա միջավայրին հասցվող վնասը:

Մենք հետևողական ենք լինելու, որպեսզի այսուհետ Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվող ցանկացած գործընթաց, որն ուղղակի կամ անուղղակի ձևով առնչվում է բնության հետ, պետք է անշեղորեն իրականացվի շրջակա միջավայրին չվնասելու կանոնների խստագույն պահպանմամբ:

14. Առողջապահություն

Կուսակցությունը գտնում է, որ պետության պարտականությունների շարքում կարևորագույն տեղ է զբաղեցնում հասարակության ֆիզիկական առողջության պահպանման գործընթացը: Մենք կողմնակից ենք, որպեսզի յուրաքանչյուր քաղաքացու համար Հայաստանի Հանրապետությունում հասանելի լինեն բուժսպասարկման նվազագույն և անհրաժեշտ պայմանները:

Տվյալ ոլորտում Կուսակցությունն իր գործունեությունը տեսնում է ակտիվ մասնակցության միջոցով, որի պայմաններում ինչպես խորհրդարանական, այնպես էլ արտախորհրդարանական շրջանակներում պետք է իրականացնի սույն ոլորտի կարգավորմանն ուղղված հնարավոր բոլոր ծրագրերն ու օրենսդրական նախաձեռնությունները:

Դրա հետ մեկտեղ կարևոր է նշել, որ առողջապահական ոլորտի դրական փոփոխությունները չպետք է իրականացվեն միայն օրենսդրական նախաձեռնություններով կամ ծրագրերով: Մեր խորին համոզմամբ բնակչության և հատկապես երիտասարդության շրջանակներում պետք է իրականացնել առողջ

ապրելակերպի ու հիվանդությունների առաջին իսկ ախտանիշների իհայտ գալու դեպքում բժշկական անհապաղ օգնության դիմելու գաղափարն ու մտածելակերպը:

Միաժամանակ Կուսակցությունը գտնում է, որ Հայաստանի Հանրապետությունում պետք է ներդրվի քաղաքացիների պարտադիր բժշկական ապահովագրության ինստիտուտը՝ առաջնորդվելով «Մարդը չպետք է մահանա հանուն գումարի» կարգախոսով:

Այս առումով կարևոր է նաև, նմանատիպ միջոցառումների գործարկումը կրթական կառույցներում՝ նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում և դպրոցներում համապատասխան առարկաների ներդրման միջոցով: Այսինքն, մանկապարտեզից սկսած մատաղ սերնդի մոտ առողջապահական կրթությունն ու դաստիարակությունը սերմանելով մենք նպաստում ենք ոչ միայն ֆիզիկապես, այլև մտածելակերպով առողջ սերնդի աճին:

15. Զբոսաշրջություն

Զբոսաշրջության զարգացումը կարևորագույն դերակատարում ունի Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության մեջ: Այն նաև անմիջական առնչակցություն ունի քաղաքականության և մշակույթի ոլորտների հետ: Հարկ է նկատել, որ մեր երկրում զբոսաշրջության ոլորտը գտնվում է սաղմնային վիճակում, քանի որ այն չի գործում մեկ միասնական համակարգի շրջանակներում, այլ՝ իրագործվում է միմյանցից առանձին գործընթացների համատեքստում:

Մենք վստահ ենք, որ զբոսաշրջության զարգացումը պետության աջակցությամբ կարող է բերել ոչ միայն ֆինանսական արդյունքների երկրի տնտեսության համար, այլև՝ դրա միջոցով հնարավոր են իրականացվել բարեկամական հարաբերությունների ձևավորում տարբեր պետությունների հետ:

Բացի այդ, մենք կողմնակից ենք, որպեսզի զբոսաշրջության գործունեության իրականացման շրջանակներում իրականացվի գնային խելամիտ քաղաքականություն՝ հյուրանոցային սպասարկման և այլ ենթաօլորտներում, որը կնպաստի երկրի գրավչության ու մրցունակության առումով դերի բարձրացմանը, զբոսաշրջիկների քանակի աճին և համապատասխանաբար ֆինանսական հոսքերի ավելացմանը:

Հայաստանի Հանրապետությունն աշխարհի այն երկրներից է, որտեղ կան զբոսաշրջության զարգացմանն անհրաժեշտ բազմազան նախապայմաններ, որոնց՝ պետական մակարդակով արդյունավետ, նպատակային, հոգածությամբ օգտագործման դեպքում ոլորտը կարող է դառնալ ազգային տնտեսության կարևոր բնագավառներից մեկը:

Կուսակցությունը գտնում է, որ զբոսաշրջության ոլորտին աջակցելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել ստորև թվարկված միջոցառումները.

- ✓ Բարելավել ենթակառուցվածքների և մատուցվող ծառայությունների որակը,
- ✓ Բազմազանեցնել զբոսաշրջային առաջարկները,
- ✓ Ընդլայնել Հայաստան այցելությունների թիվը,
- ✓ Մեծացնել ներքին զբոսաշրջության ծավալները,
- ✓ Երկարաձգել զբոսաշրջիկների Հայաստանում մնալու տևողությունը,
- ✓ Բարելավել Հայաստանի դիրքերը զբոսաշրջության համաշխարհային քարտեզի վրա,
- ✓ Ուժեղացնել զբոսաշրջային կրթության և որակավորման համակարգը,
- ✓ Բարելավել զբոսաշրջության ոլորտի կարգավորումները և ամրապնդել բոլոր ուղղությունների համակարգումը,

- ✓ Կատարելագործել վիճակագրական տվյալների հավաքագրման մեթոդը և ստեղծել տվյալների կայուն մեխանիզմ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՌԴՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Արցախի հանրապետության հարցի կարգավորում

Կուսակցությունը, երկրի արտաքին ռազմավարական ուղղությունների շարքում առանցքային և կենսական նշանակություն է տալիս Արցախի հանրապետության հակամարտության խաղաղ՝ առանց ուժի կիրառման կարգավորման հարցին:

Կուսակցությունը կիսում է պետության կողմից որդեգրած այն քաղաքականությունը, համաձայն որի Հայաստանի Հանրապետությունը հանդիսանում է Արցախի հանրապետության և նրա ժողովրդի անվտանգության երաշխավորը:

Գտնում ենք, որ տվյալ հարցի լուծումն ու հարևան երկրի ռազմատենչ գործողություններին համարժեք գործունեությամբ հակազդելը, ոչ միայն Հայաստանի Հանրապետության դեմ ուղղված սպառնալիքին դիմակայելու ժամանակի հրամայականն է, այլև՝ մեր պետության գոյության խնդիրն է:

Կուսակցությունը համակարծիք է այն գաղափարին, որ Արցախի հանրապետության հոչակման իրավական հիմքերն անխոցելի են և որ դրանք պետք իրականացվեն միջազգային իրավունքի նորմերին ու սկզբունքներին համահունչ:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ հակամարտության կարգավորմանն աջակցելու առաքելությունը կողմերի համաձայնությամբ վստահվել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբին՝ Ռուսաստանի, ԱՄՆ և Ֆրանսիայի համանախագահությամբ, ապա Կուսակցությունը նույնպես տեսնում է սույն հարցի կարգավորումը հիշյալ կառույցի գործունեության շրջանակներում:

Հետևաբար՝ Կուսակցությունն իր ողջ ռեսուրսներն ու ներուժը պետք է օգտագործի տվյալ հարցին աջակցելու համար:

2. Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթաց

Կուսակցության կողմից որդեգրած քաղաքականության շրջանակներում նույնպես կարևորագույն տեղ է զբաղեցնում 20-րդ դարի սկզբին Օսմանյան Թուրքիայում իրականացրած հայ ժողովրդի ցեղասպանության հարցի դատապարտումը ներկայիս Թուրքիայի կողմից և նրա միջազգային ճանաչումը:

Տվյալ խնդրի լուծումն ու դրանից բխող բոլոր իրավահարաբերությունների կարգավորումը խիստ կարևորություն է ներկայացնում ոչ միայն Հայաստանի Հանրապետության համար, այլ նաև բխում է միջազգային հանրության շահերից՝ միտում ունենալով ամրագրել միջազգային իրավունքի նորմերով ամրագրված ցեղասպանությունների կանխարգելման սկզբունքը ի նպաստ ազգերի համերաշխության:

Սույն հարցի կապակցությամբ Կուսակցությունը նպատակաուղղված է իրականացնելու շարունակական բնույթ կրող գործողությունների ծրագիր, որի շրջանակներում պետք է համախմբվեն համապատասխան մասնագիտական ռեսուրսները (այդ թվում՝ իրավաբաններ, պատմաբաններ), որոնք կնպաստեն հանրության իրավագիտակցության մակարդակի զարգացմանը, կնշակվի համապատասխան գործողությունների ռազմավարություն ցեղասպանության գործընթացը իրավական տեսանկյունից առավել գրագետ ու հիմնավոր կերպով միջազգային հարթակներում իրականացնելու համար և այլն:

3. Հայաստան-Սփյուռք համագործակցություն

Հայաստանի Հանրապետության համար Սփյուռքահայության առկայությունն ըստ էության յուրօրինակ անվտանգության մի պատվար է: Չպետք է մոռանալ, որ մեր հայրենակիցներն այսօր կազմում են բավականին մեծ թիվ և որոնք ի դեպ գերազանցում են Հայաստանի բնակչության թվաքանակին մի քանի անգամ: Բացի այդ, ի պատիվ մեր Սփյուռքահայության, պետք է արձանագրել, որ վերջիններս բավականին շահեկան ու ուժեղ դիրքերում են գտնվում աշխարհաքաղաքական գործընթացներում թե որպես անհատներ և թե որպես կազմակերպություններ:

Մեր կարծիքով, Սփյուռքահայությունն այսօր հանդիսանում է այն կարևորագույն կապող ու միջնորդ օղակը Հայաստանի ու աշխարհի այլ երկրների հետ փոխհարաբերություններում: Հետևաբար՝ մենք պետք է գիտակցենք ու գնահատենք այդպիսի ուժեղ սփյուռքի առկայությանը:

Կուսակցությունն իր կողմից իրականացվող նպատակուղղված գործունեությունը և Հայաստանը ուժեղ լինելու տեսլականում չի պատկերացնում առանց համայն աշխարհում սփռված սփյուռքահայության:

Պետք է զարգացնել և մի նոր մակարդակի հասցնել Հայաստան – Սփյուռք հարաբերությունները բոլոր ոլորտներում՝ Հայաստանը դարձնելով աշխարհասփյուռ հայության քաղաքական, տնտեսական, մշակույթի, գիտական ներուժի գեներացման կենտրոն,

Մենք պետք է բոլոր հնարավոր ջանքերը գործադրենք, որպեսզի կապն ու համագործակցությունը սփյուռքահայության հետ լինի առավել խորացված ու փոխշահավետ, իսկ վերջիններս պետք է մեր կողմից իրականացվող քաղաքականության արդյունքում վստահ լինեն, որ Հայաստան երկիրը բոլոր հայերի տունն է և որ իրենք կարող են ապրել ու ստեղծագործել իրենց հայրենիքում:

4.Տարածաշրջանային, արտատարածաշրջանային, միջազգային կազմակերպություններում ու ռազմաքաղաքական կառույցներում, անդամակցության շրջանակներում համագործակցության շարունակական ընդլայնում և զարգացում

4.1. Տարածաշրջանային կազմակերպություններ ու ռազմաքաղաքական կառույցներ

Կուսակցությունն իր երկրի կարևորագույն գործողությունների շարքում տեսնում է Հայաստանի Հանրապետության դերի բարձրացումը տարածաշրջանային կազմակերպությունների ու ռազմաքաղաքական կառույցների հետ սերտ համագործակցության շրջանակներում, քանի որ դրանք առաջնային դեր են խաղում երկրի ոչ միայն զարգացման, այլև՝ անվտանգության համար: Մասնավորապես, Կուսակցությունը կարևորում է Հայաստանի Հանրապետության՝ որպես անդամ կամ մասնակից պետության, առավել խորացված հարաբերությունների զարգացումը տարածաշրջանային այնպիսի կարևորագույն կառույցների հետ, ինչպիսիք են՝ Անկախ պետությունների համագործակցությունը(ԱՊՀ), Եվրասիական տնտեսական միությունը (ԵԱՏՄ)ևՀավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպությունը (ՀԱՊԿ): Գտնում ենք, որ տվյալ կառույցներում մեր պետության ակտիվ մասնակցությունն ու դերի բարձրացումը տարածաշրջանային աշխարհաքաղաքական գործընթացների համատեքստում պայմանավորված է տնտեսական, քաղաքական, ռազմաստրատեգիական և մի շարք այլ բնագավառներում մեր հանրապետության ունեցած շահերով:

4.2. Միջազգային կազմակերպություններ ու ռազմաքաղաքական կառույցներ

Վերոշարադրյալի հետ մեկտեղ Կուսակցությունը չի կարող չանդրադառնալ մեր երկրի դերին՝ միջազգային կառույցների հետ փոխհարաբերություններում, քանի որ Հայաստանի Հանրապետությունը

որպես միջազգային իրավունքի լիարժեք սուբյեկտ չի կարող անմասն մնալ աշխարհաքաղաքական միջազգային գործընթացներից:

Կուսակցությունը գտնում է, որ Հայաստանի Հանրապետությունը հանդիսանալով համամարդկային արժեքների՝ մարդու իրավունքների պաշտպանության, ժողովրդավարության և իրավական պետության հաստատման սկզբունքների կրող և որդեգրելով դրանք որպես պետական գաղափարախոսության անբաժանելի մաս, պետք է շարունակի իր գործունեությունը Միավորված ազգերի կազմակերպության (ՄԱԿ) շրջանակներում որպես լիարժեքանդամ, զարգացնի և համեմատաբար նոր մակարդակի բարձրացնի համագործակցությունը այնպիսի կարևորագույն գործընկեր եվրոպական կառույցների հետ, ինչպիսիք են հանդիսանում Եվրոպական միությունը (ԵՄ), Եվրոպայի խորհուրդը (ԵԽ) և Եվրոպայի անվտանգության և համագործակցության կազմակերպությունը (ԵԱՀԿ):

4.3. Միջազգային տնտեսական կազմակերպություններ

Կուսակցությունը շահագրգռված է Հայաստանի Հանրապետության կողմից անդամակցությանը Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը (ԱՀԿ), արդյունավետ համագործակցությանը Համաշխարհային բանկի և Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հետ, ինչպես նաև մասնակցությանը Սևծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության (ՍՏՀԿ) գործունեությանը:

5. Արտաքին քաղաքականության հիմնական տեսլականները

Արտաքին քաղաքականությունն այն կարևորագույն միջոցն է, որի շրջանակներում պետությունն իրականացնում է իր իսկ երկրի շահերից բխող գործունեություն միջազգային ասպարեզում: Այսօր Հայաստանի Հանրապետությունն ունի բազմաթիվ խնդիրներ, որոնք պետք է կարգավորվեն ճկուն դիվանագիտության միջոցով:

ՀՀ-ն պետք է վերանայի իր արտաքին հարաբերությունները՝ էլ ավելի ամրապնդելով դիվանագիտական հարաբերությունները բարեկամ երկրների հետ, ինչպես նաև զինված ուժերի զարգացմանը և հզորացմանը զորգահեռ (զուգընթաց) ռազմավարական դաշնակից հանդիսացող երկրների հետ համատեղ պետք է ձևավորել և ինտեգրվել նոր ռազմատնտեսական դաշինքներ, այսպիսով բարձրացնելով ՀՀ արտաքին ռազմական և տնտեսական անվտանգության մակարդակը:

Կուսակցությունը որդեգրել է քաղաքականություն, որի համաձայն մենք պետք է շարունակենք բարիդրացիական հարաբերությունները ինչպես տարածաշրջանային, այնպես էլ արտատարածաշրջանային պետությունների հետ: Իսկ այն պետությունների՝ որոնց հետ Հայաստանի Հանրապետությունը չունի նույնիսկ դիվանագիտական կամ այլ հարաբերություններ, մենք պետք է նպաստենք որպեսզի դրանք կարգավորվեն բացառապես խաղաղ ու բանակցային գործընթացի շրջանակներում:

Մեր հանրապետության արտաքին քաղաքականության տեսլականները ըստ Կուսակցության պետք է իրագործվեն երկու հիմնական ուղղություններով՝

1. բարիդրացիական հարաբերություններ փարածաշրջանային և ոչ փարածաշրջանային բոլոր պետությունների հետ

2. հանրային դիվանագիտության և փափուկ ուժի ռազմավարության ներդրում ու կիրառում:

Տարածաշրջանային քաղաքականության շրջանակներում Կուսակցությունը կարևորում է Հայաստանի Հանրապետության

✓ բարեկամական ու բազմաբնույթ գործնական հարաբերությունների զարգացումն ու դրանց շարունակականամրապնդումը Վրաստանի և Իրանի իսլամական հանրապետությունների հետ,

✓ Թուրքիայի և Ադրբեջանի հանրապետությունների հետ հարաբերությունների կարգավորմանը:

Ոչ տարածաշրջանային քաղաքականության շրջանակներում Կուսակցությունը կարևորում է Հայաստանի Հանրապետության բարեկամական, դաշնակցական և բազմաֆունկցիոնալ փոխհարաբերությունների խորացումը՝

- ✓ Ռուսաստանի Դաշնության հետ,
- ✓ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների հետ,
- ✓ Եվրոպական երկրների հետ,
- ✓ Մերձավոր Արևելքի երկրների հետ,
- ✓ Ասիական երկրների հետ:

6. Միջազգային համագործակցություն

Իր գործունեության շրջանակներում Կուսակցությունը փոխշահավետ գործընկերական հարաբերություններ է ձևավորելու նմանատիպ ուղղվածություն ունեցող և/կամ համակիր ու գաղափարակից կուսակցությունների ու միջազգային այլ կառույցների հետ՝ ելնելով Հայաստանի համազգային շահերից:

Հիշյալ գործունեությունը Կուսակցությունն իրականացնելու է գիտաժողովների, ֆորումների, փոխադարձ այցելությունների, երկկողմ ու բազմակողմ համապատասխան փաստաթղթերի ստորագրման և այլ միջոցառումների համատեքստում: